

සමර කලාපය

සරසවි

ආගමන මාධ්‍ය සංස්කෘතියක් උදෙසා
සන්නිවේදන හා මහජන සම්ප්‍රදාන උලෙළ

ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයන අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

දකුණේ වමන්කාරය රුහුණ සේවය

ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය ධම්මික බණ්ඩාර

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම ප්‍රාදේශීය ගුවන්විදුලි සේවය ලෙස රජරට සේවය ආරම්භ කිරීමෙන් පසුව එය පුර්වාදර්ශ කරගනිමින් ආරම්භ කළ දෙවන ප්‍රදේශීය ගුවන්විදුලි සේවාව වන්නේ රුහුණ සේවයයි. රුහුණ සේවයේ විකාශන කටයුතු නිල වශයෙන් ආරම්භ කරමින් එවක ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාවේ අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්වරයා වූ තේවිස් ගුරුගේ මහතා

"ආයුබෝවන් වේලාව 3.30 යි. මේ ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාවේ රුහුණ සේවයයි. ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2523 වැන්නේ නවම් මස අවතිතියක නම් තිථිය ලත් රිච්චින හෙවත් ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1980ක් වූ පෙබරවාරි මස 03 වැනි ඉරිදා ආරම්භ කරන ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ රුහුණ සේවයේ වැඩසටහන් විසුරුවා හරිනු ලබන්නේ වීරකැටියෙන් මීටර 505 හෙවත් කිලෝ හර්ට්ස් 594 ඔස්සේ ය."

යනුවෙන් ප්‍රථම නිවේදනය නිකුත් කළේය. සැතපුම් 100 ක පමණ වපසරියක් ආවරණය වන පරිදි සිය විකාශන කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට සැලසුම් කර තිබූ අතර ගුවන්විදුලි මැදිරි සංකීර්ණය මාතර මහ විවිද්‍යාලයේ කුමාරතුංග මාවතේ නුපේ හවුස් මන්දිරය (යටත් විජිත යුගයේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරුවරුන්ගේ වාසස්ථානය හෙවත් රජගෙදර) තුළ ඉදිකරන ලදී. මෙම නව ප්‍රාදේශීය ගුවන්විදුලි සේවා මධ්‍යස්ථානය මාතර පිහිටුවීමට ප්‍රධාන වූයේ රුහුණ ප්‍රදේශයේ මධ්‍යස්ථානය මාතර වීමත්, ශ්‍රී ලංකා සාහිත්‍ය වංශ කථාවේ මාතර යුගය ලෙස පරිච්ඡේදයක් වෙන් වී තිබීමත් යන සාධකයන් ය.

ගාල්ල හා මාතර කේන්ද්‍රවෙමින් ගොඩනැගී තිබූ මෙම සාහිත්‍ය යුගය හේතුවෙන් රුහුණ පළාත තුළ වෙන ම සාහිත්‍ය ප්‍රබෝධයක් ඇති විය. ග්‍රාමීය පරිසරය, ගැමි සිරිත් විරිත්, ගැමි වහර, ගැමි විශ්වාසය, ග්‍රාමීය ආර්ථිකය හා අධ්‍යාපනය යනාදී සියලු ම අංශයන් හි රුහුණට ආවේණික බවක් මෙම යුගය තුළ ගොඩනැගෙන අයුරු පැහැදිලි වෙයි. වැලිවිට සංඝරාජ මාහිමිගෙන් පසුව සිටිනාමළුවේ ධම්මජෝති හිමි සහ වේහැල්ලේ ධම්මදිත්ත හිමි ආදී පඬිවරුන්ගේ සාහිත්‍ය භාවිතාවන්

රුහුණු සාහිත්‍ය යුගයේ දී හමුවන විශේෂතා වෙයි. මෙම විශේෂිත වූ අන්‍යතා රටට ගෙනයාමේ වාහකයක් ලෙස රුහුණු ප්‍රාදේශීය සේවාව මාතර ස්ථාපිත වෙයි.

එමෙන්ම,

- * කොළඹ ප්‍රධාන ගුවන්විදුලියට ප්‍රවේශ වීමේ දුෂ්කරතා
- * රුහුණේ කරුණු කොළඹ ගුවන්විදුලියෙන් ප්‍රචාරය කෙරෙන විට ඊට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට ක්‍රමයක් නොමැතිකම
- * ප්‍රාදේශීය කලාකරුවන් කොළඹට ගොස් දක්‍ෂතා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇති කැලැටිභාවය
- * පාරිසරික සාධක
- * අධික මුදල් ප්‍රමාණයක් වැයවීම
- * ග්‍රාමීය ජනතාවට සමීප නොවීම

යනාදී සාධකයන් හේතුකොටගෙන රුහුණු ප්‍රාදේශීය සේවාව ආරම්භ කිරීමට තීරණය කෙරිණි.

මාතර පළාතේ ප්‍රධාන සංඝනායක පුජ්‍ය පණ්ඩිත දික්වැල්ලේ විමලනිස්ස හිමියන්

“රුහුණේ පළපුරුදු උගතුන්ගෙන් දෙස ධස බස හිදැහිය පිළිබඳ ඔවදන් තෙවදන් පණවන් දෙසුම් අසන්නට ලැබෙනැයි සිතිය හැකිය. විවිධ සාහිත්‍ය, සංගීත කලා පිළිබඳ විශේෂ රසතැන් මතු විය හැකිය. නිදා සිටි හැකියා ඇත්තන් අවදි කරවන රන් හොරණුවක් විය හැකිය. ගැමි පරිසරයේ නන් වැදැරුම් අත්දැකීම් එළිපෙහෙළි විය හැකිය. අගනුවරටම යා යුතු වැදගත් ගමන් ධසක් මාතරට ගොස් කළ හැකි වනු ඇත.” මෙහි කවර කවර උගත්තු වූ හු ද, වෙනි ද, කවර කලා ශිල්ප වී ද, වේ ද, කවර තරමේ ආගමික ගොඩනැගිලි වේ ද, මෙයින් මතු වූ ජාතික ආගමික වීරයෝ කවරහුද, රණවීරයෝ, භාෂා වීරයෝ කවරහුද යනාදී විසිතුරු මුළු රටටම ලෙහෙසියෙන් එළිදරව් කිරීම සඳහා පහළ වූ රුහුණු ගුවන්විදුලි සේවාවේ මඟුල් මුල් පියවර ඇරඹෙන දිනය විද්‍යාමය දියුණුවේ මහිමයෙන් මේ පියසට දිවකන් ලැබුමක් සේ උදම් වන්නට කරුණු යෙදී ඇත.”

යනුවෙන් රුහුණු සේවය පිළිබඳ අදහස් දක්වයි.

රුහුණු ගුවන්විදුලියේ ප්‍රථම අධ්‍යක්‍ෂවරයා වශයෙන් ශ්‍රීපාලි වයමන් මහතා පත් විය. රුහුණු සේවය සඳහා ශිල්පීන් පුහුණු කරගන්නා තෙක් කොළඹ ජාතික ගුවන්විදුලියේ ශිල්පීන්ගේ සහය රුහුණු සේවා වැඩසටහන් නිෂ්පාදනය සඳහා යොදාගෙන ඇත. ප්‍රේමකීර්ති ද අල්විස්, ආර්යසිරි විතානගේ, සුමනා ජයතිලක, බන්දුල විතානගේ යනාදී මාධ්‍යවේදීන්ගේ මැදිහත්වීමෙන් රුහුණු සේවා වැඩසටහන් සැකසුන අතර රුහුණේ සම්ප්‍රදායික ජන ජීවිතය හා සංස්කෘතිය යනාදිය වැඩසටහන් සඳහා වස්තුවිෂය බවට පත්වී ඇත.

රුහුණු ගුවන්විදුලියේ ප්‍රථම අධ්‍යක්‍ෂවරයා වූ ශ්‍රීපාලි වයමන් මහතාගෙන් පසුව හිල්ටන් පෙරේරා මහතා පත්විය. එම කාලය තුළ රුහුණු සේවය සඳහා අංග සම්පූර්ණ පහසුකම්වලින් සමන්විත පටිගත කිරීමේ මැදිරි දෙකකින් යුත් නව මැදිරි සංකීර්ණයක් 1982 පෙබරවාරි මස 22 දින විවෘත කර ඇත. හිල්ටන් පෙරේරා මහතාගෙන් පසුව, කේ.එස්. වික්‍රමරත්න මහතා, තිලක සුධර්මන් ද සිල්වා, කොල්වින් ජයවීර මහතා, එම්.පී. ගුණවර්ධන මහතා, පුෂ්පා ගුණතිලක මහත්මිය, සරත් කැල්ලපත මහතා, ධනුක

රුහුණ සේවය සහ ශ්‍රාවක ආකර්ෂණය

රුහුණ ප්‍රදේශයේ භූ පිහිටීම වෙරළාසන්න නැතිනලාව, උස්බිම්, මෙන්ම කඳු බිම්වලින් සමන්විත වෙයි. මාදුරු මය, වලවේ ගඟ, මැණික් ගඟ, කිරිඳි ගඟ, කුඹුක්කන් ගඟ, ගල් මය යනාදී ගංගාවන්ගෙන් පෝෂණය වන වී, නේ, පොල්, රබර්, කුරුඳු, ධීවර යනාදී කර්මාන්ත රුහුණ ප්‍රදේශයන්හි බහුලව ව්‍යාප්තව ඇත. එමෙන් ම කෝලම්, මහාසෝන් සමයම, රටයකුම, වන්නම්, ජන ක්‍රීඩා, කලු කුමාර සමයම, සුනියම් ශාන්තිය, බලියාග යනාදී රුහුණේ ඉපැරණි සංස්කෘතිකාංග ජන ජීවිතයේ උපතේ සිට මරණය දක්වා බැඳී පවතී. එමෙන් ම කලාව, වෙදකම, නීතිය, මන්ත්‍ර ශාස්ත්‍රය, නැකැත් ශාස්ත්‍ර, වෙළඳාම, පරිපාලනය, අත්කම්, යනාදිය පිළිබඳ වැඩි උනන්දුවක් දක්වන ජනතාවක් රුහුණේ වාසය කරති. රුහුණ ගුවන් විදුලියේ ශ්‍රාවක ක්‍ෂේත්‍රය වන්නේ එවැනි වූ සංස්කෘතික, සමාජීය හා ආර්ථික ලක්ෂණවලින් යුත් ජන කණ්ඩායමකි. රුහුණ පුරා ව්‍යාප්තව සිටින නිර්මාණකරුවන් හා සංස්කෘතික වටිනාකම් සොයමින් ද ශ්‍රාවකයාගේ ශ්‍රවණ තත්ත්වය නංවාලීමට කටයුතු කරමින් ද රුහුණේ ජන ජීවිතය නගා සිටුවීමට උපකාර වන වැඩසටහන් රුහුණ සේවා ගුවන් කාලයට අන්තර්ගත විය.

"ගැමි සුවඳ විහිදෙන නවමු අත්දැකීම්, සුරුවීරුකම්, කලා කුසලතාවන්, ජීවන ගමනේදී මුහුණදෙන ගැටලු, විසඳුම්, රුහුණ ගුවන් තරංග ඔස්සේ වාතලයට මුසුවිය. ගිගිරි වළලු, රුහුණේ අප්‍රකට තොරතුරු, නුග සෙවන, යොවුන් පරපුර, ගමයි පත්සලයි, අපේ පාසැල, සිද්ධියක් තුළින්, රුහුණ සරසවිය ගැමි සුවඳ මුසුවන වැඩසටහන් අතර විය". (හේවගේ 2014, 48)

රුහුණ සේවය සිය අසන්නන් බහුතරයක් සිටින ගාල්ල, මාතර, හම්බන්තොට වැනි දිස්ත්‍රික්ක වල ජනතාවට වඩාත් සමීප වීමේ දී වඩාත් සැලකිලිමත් වූ කරුණු කිහිපයක් පවතී.

1. රුහුණ සේවය හා සම්බන්ධ ග්‍රාහක කොට්ඨාස හඳුනාගැනීම.
2. එසේ හඳුනාගත් ග්‍රාහක කොට්ඨාස තුළ ගුවන්විදුලි මාධ්‍ය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා අවබෝධ කරගැනීම.
3. එසේ හඳුනාගත් ගුවන්විදුලි මාධ්‍ය අවශ්‍යතා අනුව ග්‍රාමීය මට්ටමේ වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම හා එහි ක්‍රියාකාරීත්වය වඩාත් වීඩීමත් කිරීම.
4. සිය ශ්‍රාවක ජනතාවගේ ආකල්ප හා වර්ගාමය මාධ්‍ය ප්‍රතිචාර හඳුනා ගැනීම.
5. සන්නිවේදනාත්මක ක්‍රියාවලියක් තුළින් සිය ශ්‍රාවකයා තම සමීප අත්දැකීම්කරුවෙකු බවට පත්කර ගැනීම. (කොඩිතුවක්කු 2003, 39)

රුහුණ සේවා වැඩසටහන් සිය ශ්‍රාවකයා ඉතා හොඳින් හඳුනාගෙන ඔවුන්ගේ විවිධ අවශ්‍යතා නියෝජනය වන ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කිරීම කාර්ය මණ්ඩලයේ අරමුණු බවට පත්වෙයි. "සංගීත, ළමා, කලා, ක්‍රීඩා ආදී හැම වැඩසටහනක් ම උසස් ප්‍රමිතියකින් ඉදිරිපත් කරන්න වග බලා ගන්නවා. උදාසන විකාශයේ දී සවනක අද්දර, පුරා පැය 2ක් ඔස්සේ ගුවන් ගන්නා අසන්නන්ගේ ගීත ඉල්ලීම් ඒ වාගේ ම හැන්දෑ විකාශනයේ දී අපි පටන්ගන්නේ "මල් මල් වාරම්" ළමා විවිත්‍රාංගයන්. ඉහළ ම ළමා සහභාගීත්වයක් ජනප්‍රියත්වයක් ඒ වැඩසටහන් ලබා තිබෙනවා." (වීරතුංග, 1998)

රුහුණු ගුවන්විදුලිය ආරම්භ වී පළමු දසකය තුළ රුහුණු ජනතාවට සමීප වෙමින් ප්‍රාදේශීය සේවා සංකල්පයේ මූලික අපේක්ෂාවන් මුදුන් පමුණුවා ගනිමින් කටයුතු කරන බව පැහැදිලි වෙයි. 1987 හම්බන්තොට සුරිය වැව හා පල්ලෙවෙල ප්‍රදේශ මූලික කරගනිමින් පවත්වන ලද ශ්‍රවණ සමීක්ෂණ මගින් රුහුණු සේවය පිළිබඳ ඉහළ විශ්වාසයක් හා ශ්‍රවණ තත්ත්වයක් ඇති බව තහවුරු කරගෙන ඇත. (කොඩිතුවක්කු 2003, 38)

වර්ෂ 1987 ජූලි 29 වෙනි දින රුහුණු සේවය කලහාකාරී පිරිසක් විසින් ගිනිබත් කළ අතර එතෙක් රුහුණු සේවය විසින් සංරක්ෂණය කොට ගොඩනගාගෙන තිබූ සමීපත් රැසක් එම ගින්නෙන් විනාශ විය. නමුත් ඉතා කෙටි කාලයකින් රුහුණු සේවා කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීමට කාර්ය මණ්ඩලය සමත් විය. රුහුණු සේවය සිය අනන්‍යතාව රැකගනිමින් ප්‍රාදේශීය සේවාවක මූලික ඉලක්කයන් සපුරමින් පැමිණි ගමන්ගත පිළිබඳ රංජිත් සමරසූරිය මාධ්‍යවේදියා දැක්වූ අදහස රුහුණු සේවා කාර්යභාරය සංක්ෂිප්ත කොට දක්වන්නකි.

"ධීරත්වයෙන් හා වීරත්වයෙන් පිරිපුන්, දූ පුතුන්ගේ නිවහනක් වූ රුහුණු පුරවරය කවදත් වියතුන්ගේ හද බැඳී තැනිලාවකි. එහි හරඹ දක්වන්නට භූමිකාවක් නොතිබූ යුගයක සමාරම්භ වූ රුහුණු සේවය ඔවුන් උදෙසා ම තැනුණු උත්තූග වේදිකාවක් විය. මෙහි ප්‍රතිඵල විසින් ප්‍රාචීන ප්‍රතිචීන භාෂා ශාස්ත්‍රයන් හී හසළ බුද්ධිමත්හු ස්වීය පාණ්ඩිතය එළි දැක්වූහ. බස් විරුවෝ හෙළ බස පෙළ බස සංගායනා කළහ. කලා සුරුවෝ ප්‍රතිභාපුරුණ කලා කෙත සරු කළහ. ලේඛකයෝ ලිපි සැරියට පණ පෙවූහ. කවි කිවිඳියෝ ශ්‍රාවකයන් වශී කළහ. කුසලතාපුරුණ ගායකයෝ රොද පිටින් ජනහද බැඳගත්හ. ප්‍රාසංගිකයෝ නවමු නිර්මාණ රටා මැවූහ. බලි නොවිල්කරුවෝ වේදිකාව අරක්ගත්හ. අත්කම්, ගෙත්තම්, සිත්තම් වර්ණවත් විය. ජනගායනා, ජන සංකල්පනා, ජනශ්‍රැතීන්ගෙන් දෙසවන් පිරී ගියේය. ගොවියාගේ, කම්කරුවාගේ දුබලයාගේ හඬ රැඳී දෙන්තට විය. වෙදාදුරෝ දුහුනන් දැනුවත් කළහ. ශික්ෂයෝ නොමසුරුව ගුරුමුණිට බෙදා දුන්නෝය. වෙලේ ඉපනැල්ලේ වමන්කාරය කියා පෑහ. ළද බොළඳ සිහින්තෝත්, වියන් දරු දැරියෝත් සිය දස්කම් ගුවනේ සිත්තම් කළහ. කඩේ පිළේ ගමේ ගොඩේ දුක් අදෝනා දෝකාර දෙන්තට විය. යතිවරු ධර්මය අධර්මය වදාළහ. බුදු දහම යලි ධර්මාසනාරූප විය. බණට පිරිතට පේ වී සිටියෝ උකටලීව දැහැන්ගත වූහ. මෙයින් රුහුණු සේවය මහා පෙළහරක්ම පෑවේය. දේශකයා, භාෂකයා, ලේඛකයා, ගායකයා, ගාන්ධර්වයා, නැණවත් විය, පණවත් විය, තෙදවත් විය, සවිමත් විය. රුහුණු සේවය ශ්‍රාවකයා පුෂ්ටිමත් කළේය. ශ්‍රාවකයා රුහුණු සේවය සන්තර්පනය කළේය. (හේවගේ 2014, 51).

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

හේවගේ. වී. (2004). ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ දෙවැනි ප්‍රාදේශීය සේවය රුහුණු සේවය. හඬ ගුවන් විදුලි සඟරා. 2, 12, 47- 51.

කොඩිතුවක්කු, යූ. එච්., (2004). ලාංකීය ගුවන් විදුලියේ ප්‍රාදේශීය සේවා සංකල්පය. අප්‍රකාශිත නිබන්ධය. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

වීරතුංග, එන්. (1998 පෙබ. 8). රුහුණු සේවය දැන් අවුරුදු දහඅටක ඉළන්දාරියෙක්. මිවිත පි.7

HSB 2012 තැටිය, තැටි පුස්තකාලය, ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාව, කොළඹ 07.